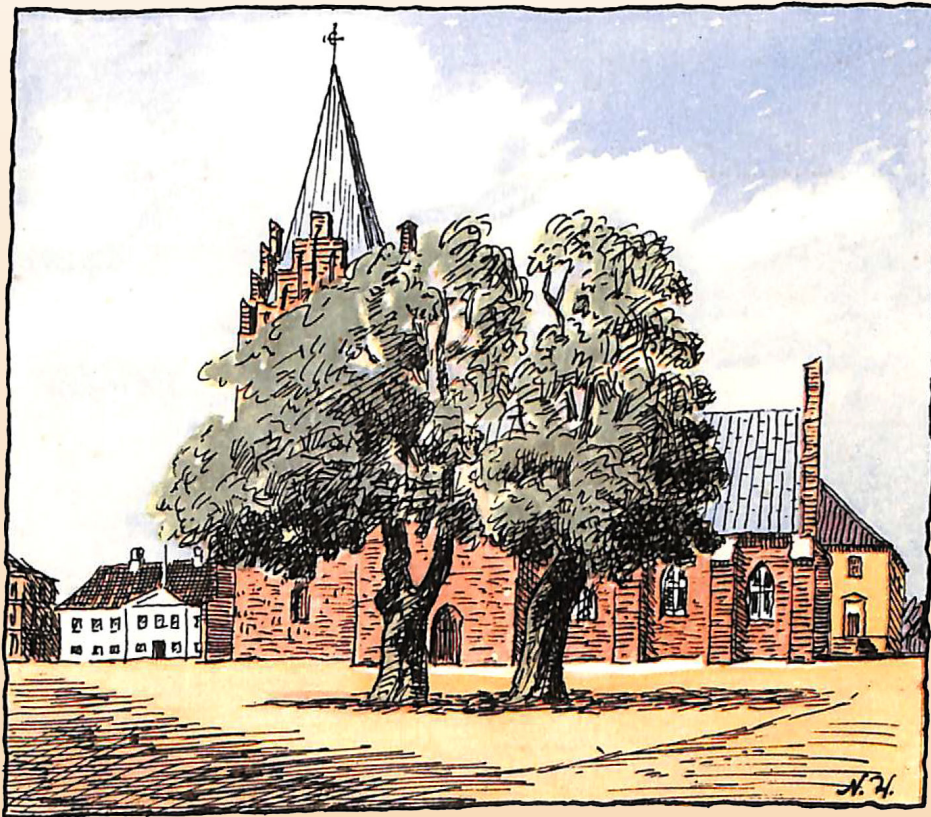

Slægten Broge og Harboe i Grenaa

Af Carl Svenstrup

GRENAA
Grenaa Folketidendes Bogtrykkeri
1932

Købmand og skipper
Hans Pedersen Broges slægt

Kilder og henvisninger

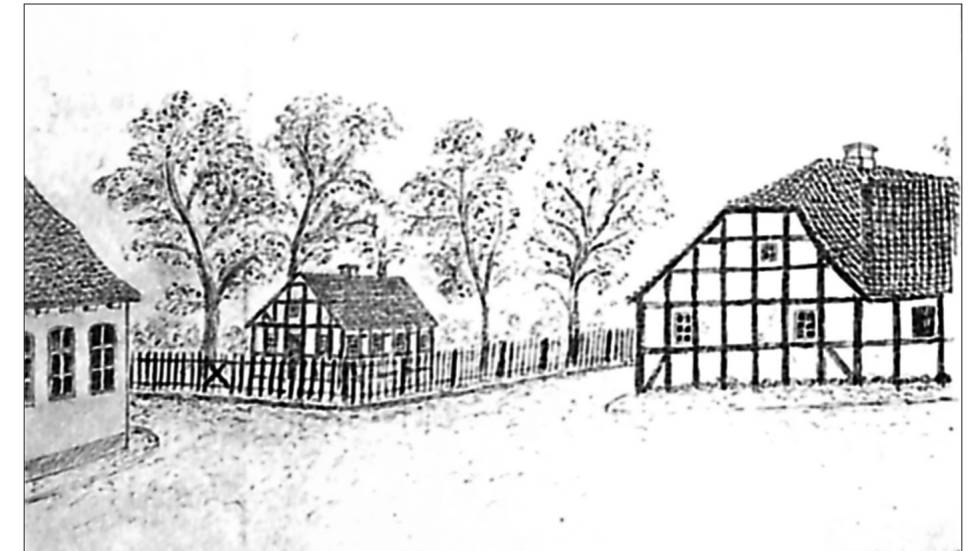
1) Grenaa og Nørre Herreds panteprotokol. 2) og 3) Grenaa Kirkebog. 4) Grenaa Brandtaxations forretning af 1771 med senere tilføjelser. 5) Glæsborg Kirkebog. 6), 7), 8), 9) og 10) Grenaa og Nørre Herreds skøde- og panteprotokol. 11) Grenaa Kirkebog. 12) NB. Navnet staves skiftevis Breegaard og Bredgaard, det første er det almindeligste i retsprorokollerne. 13) Aftrykt i »Jyllandsposten« nr. 89 d. 30/3 1896. 14) Grenaa og Nr. Herreds justitsprotokol. 15) Grenaa Skifteprotokol Fol. 75-95. 16) Lyngby Kirkebog. 17) Oplysningerne om børnene dels efter skifteprotokollen og dels efter Grenaa Kirkebøger. 18), 19) og 20) Grenaa og Nr. Herreds panteprotokol 2/4 1787. 21) og 22) Grenaa Skifteprotokol. 23) og 24) Grenaa Kirkebøger. 25) og 26) Grenaa og Nr. Herreds skøde- og panceprocokol. 27) Tirstrup Kirkebog og Aarhus »Vor Frue Sogn«s Kirkebog. 28) Ormslev Kirkebog. 29) Hads Herreds overformynderi regnskab. 30) Oplysning fra Københavns Universitet. 31) Grenaa og Nr. Herreds justitsprotokol 1810 Fol. 341 o.flg. 32) J. Bildes bog om Gerrild Sogn side 48. 33) Meddelelse fra Grosserer J. P. Justesen, København. 34) Grenaa Kirkebog. 35), 36) og 37) Grenaa og Nørre Herreds justitsprocokol. 38) Meddelelse fra prokurist Chr. Hansted, Randers. 39) Grenaa Rådstueprotokol. 40) Meddelelse fra prokurist Hansted, Randers. 41) Grenaa og Nørre Herreds skøde- og panteprotokol og omstående skøde.

Indhold

Købmand og skipper Hans Pedersen Broges slægt:	
Kilder og henvisninger	4
Hans Broges børn	16
Niels Broge	19
Hans Broges død	22
By- og herredsfuldmægtig, exam. juris J. Harboes slægt:	
I begyndelsen	26
Fuldmægtig Harboes børn	34
Harboes sidste år	36
Stamtavle	40
Bilag	43
Ekstrakt	49
Borgmester og råd i Randers Kiøbstad	51
Om Carl Svenstrup	Bagsiden

På hjørnet af Østergade og Torvet i Grenaa boede i årene omkring 1750 en vognmand Peder Hansen Broge¹⁾. Vil man forestille sig Grenaa, som den var dengang, må det erindres, at dens udseende var i de fleste henseender mere primitivt end en afsides landsbys er nu. Men borgerne og deres syring vågede med nidkærhed over byens ære og dens rettigheder som købstad. Uden om Grenaa lå konsumtionsdiget, som skulle hindre al uberettiget adgang fra landet. Og ved enden af hver af byens fem gader lå en port og en konsumtionsbod, hvor tolterne samvittighedsfuldt holdt regnskab med alt, hvad der indførtes.

Gaderne var på sine steder ubrolagte. De fleste gårde var tækkede med strå, og alle bygninger var bindingsværk, når lige undtages kirken og rådhuset.

Østergades hjørne
efter en gammel håndtegning.

Østergades hjørne.
Gården, som Hans Broge ombyggede, og
hvor han drog ind i 1774 efter sitbryllup.

Østergade var byens mindst bebyggede. Den havde langt fra forvundet den store brand under svenskekrigen. På hele gaden lå kun i alt 6 à 7 huse eller smågårde. Resten var øde pladser, haver eller tofter.

På hjørnet lige ud for det daværende raadhus, der lå med sine 2 sider ind mod kirkegården, boede altså Peder Broge og hans hustru Ane.

Det ser ud til, at de kun har haft ét barn, sønnen Hans Pedersen Broge, der var født i 1741. I hvert fald findes ingen andre nævnt eller omtalt i byens arkivalier. Faderen, der selvfølgelig foruden sin vognmandsvirksomhed har drevet lidt avlsbrug som næsten alle indbyggerne dengang, døde 24. april 1773, 69 år gammel²⁾, hvorimod moderen overlevede sin Mand i 29 år og først døde 4. april 1802, 91 år gammel³⁾.

Sønnen havde nogle år før faderens død købt sig en lille gård nede paa Søndergade. Den er forlængst nedrevet. Han, der senere som skipper og købmand skulle blive en af byens allerbetydeligste mænd, har jo rimeligvis fra sin ungdom lært søvæsenet og farene på langfart. Det var dengang vejen til at blive til noget.

I Grenaa, der lå så ganske afsides på Djurslands østligste pynt, foregik dengang al handel til søs, og omtrent alle købmænd var selv skip-

pere og hentede deres varer hjem pr. skib.

Det var den næringsvej, som gav faren og risikoen, men også den, som gav udsigten til at blive anset og vinde sig rigdom frem for de øvrige indbyggere, der levede et såre jævnt og nøjsomt liv i fattige kår som småhåndværkere eller avlsbrugere.

Efter faderens død overtog Hans Pedersen Broge ejendommen. I den ældste brandtaksations protokol⁴⁾ står han i 1774 anført som gårdens ejer, idet der tilføjes, at han havde »nedbrækket og opbyggt igien et Nye Forhuus til Gaden, 6 Fag med Tegltag, Taxerit for 120 Rdl.«, »ilige maade ombyggt Side Bygningen som er Taxerit for 40 Rdl.«. Da denne ombygning var fuldført, giftede Hans Broge sig. Hans hustru, der hed Ane Sophie Pedersdatter Breegaard, var datter af degnen, Peder Andersen Breegaard, i Hemmed. Brylluppet stod i Glæsborg Kirke. Brudgommen var da 33 og bruden kun 18 år⁵⁾. Alt taler jo for, at de nygifte er draget ind i den nyopførte gård, som står endnu i nogenlunde uforandret Skikkelse.

Den gamle, brøstfældige gård på Søndergade solgtes kort efter, og i stedet for købte Broge en stor købmandsgård nede på Lillegade, en gård, som i et halvt århundrede skulle forblive i slægtens eje og være dens hjemsted, og hvoraf endnu et lille stykke står tilbage⁶⁾.

Købesummen angives i skødet til 250 rdl. Det var en latterlig lille sum for en god, ret ny gård, som i brandtaksation stod til 750 rdl.

Gården havde tidligere været købmandsgård. Hans Broge indrettede sig nu som skipper og købmand i den nyerhvervede ejendom, og i en snes år førte han og hans hustru her et lykkeligt samliv.

Broge var jo som skipper meget borte fra hjemmet, men han havde en lykkelig hånd til at få alt til at gå hvad han tog sig for.

Han købte sig i tidens løb ved en mængde auktioner og ved private

køb en stor del jorder på Grenaa Mark⁷⁾ således at han i det mindste var ejer af 30 tdr. sædeland foruden eng. Og han har altså haft et ganske betydeligt landbrug.

Det må her erindres, at det jo endnu var længe før udskiftningens tid, og at jorderne lå spredt i uendelig mange smålodder rundt på Bymarken, Hans Broges såvel som alle de andres.

Ved given lejlighed erhvervede han flere af byens større gårde. Han ejede således i en årrække den smukke 2 etagers bindingsværksgård, som lå skråt overfor på gadens modsatte side (Lillegade, nu Nr. 39,

Gården Lillegade, nu nr. 39,
som Broge ejede fra 1797 til 1810.

»Aftenstjernen«) og som tidligere havde tilhørt den ansete købmandsfamilie Mau. Den solgte han senere⁸⁾ til Kammerråd Lanng, der var ejer af herregården »Hessel«.

I 1782 købte han den anden genbogård, ligeledes en gammel købmandsgård (Lillegade, nu Nr. 47, »Trampenbergs Gaard«), af Michel Maus enke⁹⁾. Hun var svigerinde til ejerinden af den lige førnævnte gård.

Gården nr. 47, som er afbildet bl.a. ???????? heri, beholdt Hans Broge til sin død, men den har jo sikkert været udlejet til privatbolig. I skattelisterne ses forskellige som beboere af den, og Hans Broge har selvfølgelig set sin fordel ved at beholde den for at holde en konkurrent borte fra sin nærhed. Nogle år efter Broges død købtes den, som senere nærmere omtalt, af svigersønnen, fuldmægtig J. Harboe.

Endelig købte Broge i 1795 byens største og skønneste gård, den Brochske familiegård på Torvet (nuværende Købmand Skov's), der den Dag i Dag er byens fornemste bygning fra ældre tid¹⁰⁾.

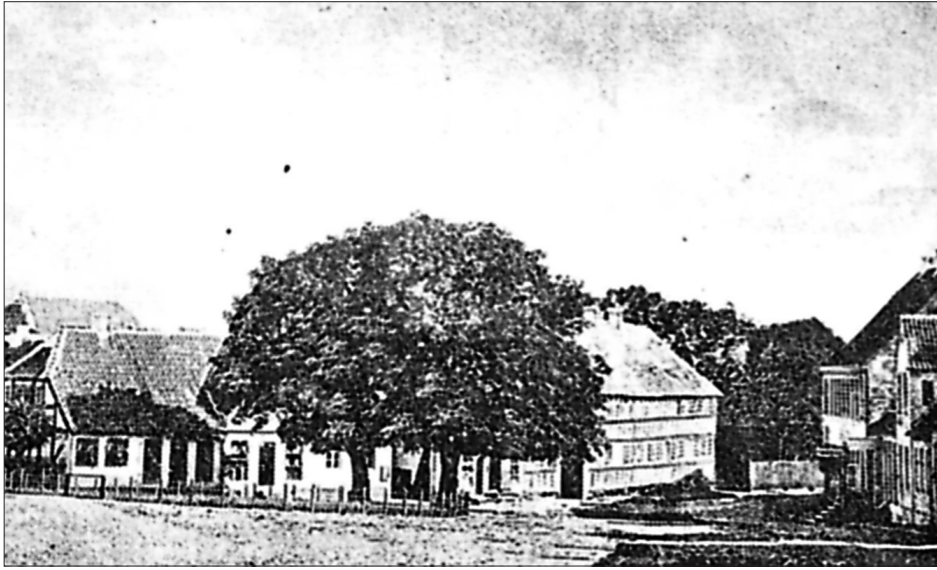
Den solgte han dog kort efter med fordel til generalkrigskommissair Fischer, idet han selv beholdt de til gården hørende jorder og fik næsten lige så meget for resten, som han havde givet for det hele.

Endelig ejede Broge en »Søboe« ved stranden. D.v.s. et lille pakhus med bindingsværk og stråtag, beliggende »imellem Hans Brochs Søboe mod Vest og Søren Maus mod Øst«.

Han ejede desuden selvfølgelig selv sit skib i søen og part i et par andre.

En stor børneflokk voksede op i hjemmet: 4 sønner og 3 døtre. Desuden boede Broges gamle moder en tid hos dem. Det er hende, om hvem der står i kirkebogen: »Den 4. April 1802 døde gamle Anne (her stavet med dobbelt n) Broge, Enke efter forlængst afdøde Vognmand

Gammelt billede af Grenaa Torv med den smukke toetages bindingsværksgård i baggrunden, som Broge købte i 1795.

Peder Broge og Moder til nærværende Kjøbmand Hans Broge, 91 Aar gl.«.

Men tidligt mistede Hans Broge sin hustru. Hun blev kun godt 40 år gl. og døde 5. febr. 1796, få dage efter at have bragt en lille pige, sit 8de barn til verden¹¹⁾.

Fra hendes begravelse er bevaret et mindeblad. Det var dengang Skik, at et sådant forfattedes af degnen eller en anden, der havde pennen i sin magt. Det blev så skrevet eller trykt, enten på papir eller på silketøj og omdelt til den afdødes nærmeste familie.

Mindebladet, der var håndskrevet på papir, lyder således med den oprindelige ortografi bibeholdt:

„Vort Hjertes Glæde holdt op:
 vor Dands er vendt til Sorg:
 vor Hoveds Krone er affalden.
 (Jeremie Begrædelse 5. Cap., 15 V.)
 Saa maa vel det Hus udbrøde,
 som nu sørgende savner en Moder,
 Sorsørgerske og Garde.

Den i Live Velædle, Gud og Gnydelskende Madame Anne Sophie Bredgaard,¹²⁾ som først saa Lyset i Hemmed d. 28. November 1755, frembragte til Lyset i et lykkeligt 22 Aars Ægteskab med Velædle og Højagtbare Hr. Hans Pedersen Broge, Renomered Negnciant i Greenaae, 8 Børn, af hvilke 4 Sønner og 3 Døttre tilligemed Sade en vemodige beklage hendes tiilige Fortgang. Hoo vidner ikke, at hun lignede den duelige Qvinde, som Salomon beskriver (Ordspr. 31 Cap 10—31 Vers), idet hun paa loelig Maade troelig søgte at gjøre sin Mand og Børn lykkelige, at fortjene Afgtelse af sit Huus-Gefinde samt andre veltænkende Mæster og hun sejrede sit Sormaal.

I sin verdslige Omhyggelighed var hun dog ikke det Jor-diske hengioen; thi midt i Velstands Sloor, da Luerne truede at borttage den, gttrede hun dets Obergivelse, om Gud saa behagede. Igiennem saa mange Beschäftigelsen udsaae hun sær Tid til at anbringe sin Ungdom nu i Guds-Læren, nu i Arbejdsomhed, nu i Velanstændighed; af alt slutte vi med Grund:

Hun var Gud kjær, som hastede med at hente hende hjem til Lyset heroven, hvilket skeede ved en salig Døød den 5. Sebruar 1796 i hendes Leve Alders 41de Aar.

. . . . Sørgendel sin Mage Laare;
 Silg midt i Sredens blide Roe
 Paakom mig Bitterhed saa saare,
 Jeg græde maa med mine smaa!
 Ja, vel, det er Naturens Sprog,
 Dets Grund er Kærlighed Tænk dog:

Man ser kun strag det Sørgellge;
 Men tro Gud havde den i Saand;
 Hun var jo moeden til Guds Ritge,
 Det staar med deres Vel i Saand;
 Thon da som hiin ret fromme Vils:
 Gud gav, Gud tog, Guds Naon ske Trils!

Hun er til Glædens Solig kommen;
 O! salig i uskyldig Stand!
 O! Vel-døød er dog hele Summen
 Paa alt det, som os gnskes kand!
 Det trøste Dem i Livet frem,
 At De har Naab til samme Hjem!¹³⁾

I kirken opsattes en metalplade med en kortere indskrift. Den Begivenhed, hvortil hentydes i ovenstående, med ordene om, at »Luerne truede med at borttage Hendes Velstands Floor« kan, så vidt jeg kan skønne, ikke være nogen anden end en hæftig brand, som 18. jan. 1795 opkom hos deres nabo på Lillegade, en toldinspektør, løjtnant Gade. Ilden rasede slemt og antændte og opbrændte 3 nabo- og genbogårde og huse, hvorimod Hans Broges, der var teglhængt, reddedes¹⁴).

Ifølge kgl. bevilling af 26. febr. 1796 fik Hans Broge ret til at hensesidde i uskiftet bo, men i god overensstemmelse med den tids skik og brug, måske også fordi den store gårds drift og børneflokket gjorde det ønskeligt, at der snart kom en husmoder, varede det kun få måneder, før Hans Broge atter fæstede en brud og altsaa måtte sørge for skifte med sine børn.

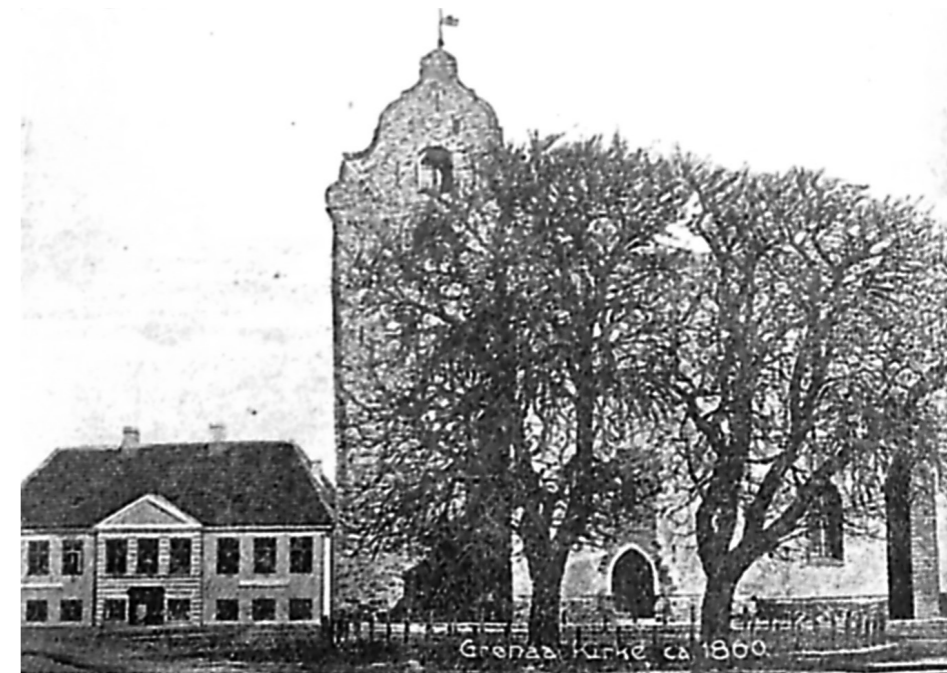
Der holdtes derfor samfrændeskifte d. 19. oct. 1796. Arvingerne var de 7 børn, af hvilke den ældste søn, Anders Peter Broge var 18 år og det yngste barn, datteren Birgitte, der var født få dage før moderens død, og hvis fødsel vel altsaa indirekte har kostet moderen livet, var kun godt ½ år. Af »Mindebladet« ses, at der har været 8 børn. Et af disse er altsaa død før moderens død

Børnenes værge var deres morbroder, Søren Breegaard, handelsbetjent hos agent Frølich i København. Han mødte dog ikke selv, men havde til forordnet købmand Mads Møller i Grenaa som sin Repræsentant.

Boet var et af den tids rigeste i Grenaa. Af aktiver fandtes¹⁵):

30 tdr. sædeland på Grenaa Mark.....	Værdi 1,560 rdl.
De 2 gårde på Lillegade.....	- 1,000 -
Leyewaaningen »De syv Møller«,	
ligeledes på Lillegade.....	- 150 -

Gammel billede af Grenaa Kirke som den var før 1860. Set fra syd. Her har alle harboernes og brogernes dåb og vielse fundet sted, og herfra er de ført til graven.

Indbo, udbo, løsøre og creaturer.....	- 1,000 -
Købmands-Vahrer.....	- 800 -
Halvparten i en jagt ved stranden.....	- 600 -
I alt.....	- 5,110 -

Boets gæld erklærede enkemanden at være ubetydelig, og denne saavel som begravelses- og skifteomkostningerne, som han selvfølgelig efter loven havde ret til at fradrage, erklærede han selv at ville afholde.

Efter den tids arvelov ville der så tilfalde hver af sønnerne en »Broderlod« = 464 rdl. og hver af døtrene en »Søsterlod« på halvdelen altsaa 232 rdl.

Men Hans Broge erklærede på skiftet, at han af sin egen part ville lægge så meget til, at hver af de 3 pigebørn kunne få 400 rdl.

Den ældste søn var sømand, ligesom faderen havde været sine unge dage. Da det af skiftet fremgår, at Hans Broge på dette tidspunkt kun ejede »Halvparten i en Jagt ved Stranden« er det klart, at han nu ikke længere selv pløjede søen, men sad hjemme som »velrenommeret Negotiant«.

Men altsaa, den ældste søn, som var sømand »og farer paa lange

Rejser«, fik sin part udbetalt, de øvrige blev stående mod pant i Broges ejendomme.

Og så fejrede da Hans Broge, der nu var 56 år, for anden gang bryllup. Det stod 2. novbr. 1796. Bruden var den 28-årige Anne Kleitrup Broch, der på den tid opholdt sig på herregården Lykkesholm, men som vist nok var datter af Ove Christopersen Broch, tidligere Købmand, nu consumtions overbetjent i Grenaa¹⁶⁾

Og vielsen foregik i Lyngby Kirke. 2det Ægteskab var barnløst.

Hans Broges børn

Med børnene af første ægteskab gik det således¹⁷⁾:

Den ældste, Anders Peter (født 4/12 1778), der var sømand og gik i langfart, lod ikke i mange år høre fra sig og er formodentlig død på søen.

Nr. 2 Peder (f. 10/12 1779) døde som ung.

Nr. 3 Severin (f. 6/8 1788) blev consumtionsbetjent i Lemvig.

Nr. 4 Niels (f. 16/4 1794) blev skipper, ligesom faderen tidligere havde været, og om ham vil der omstående blive fortalt mere.

Den ældste af døtrene Anne Marie (f. 23/10 1781) blev senere gift med landinspektør Friderich Nicolai Berg i Grenaa. De ejede og beboede i en årrække en ejendom på Storegade, som lå, hvor nu »Magasin du Nord« ligger, men rejste kort efter til Aarhus, hvor Berg fik udnævnelse som kgl. landinspektør.

Nr. 2 Anne Kirstine (f. 29/1 1783) blev gift med købmand Thomas Broch. Han var enkemand ligesom Berg var, og ejede en købmandsgård på Søndergade, der lå, hvor nu købmand Otto Sechers gård ligger. Hun blev tidligt enke og overlevede manden i nogle år.

Birgitte, den yngste (f. 31/4 1796), der kun var 5 dage, da moderen

Gammelt billede af Grenaa efter Pontoppidans danske Atlas ca. 1768.

døde, blev gift med Jens Jensen Harboe, examinatus juris og mangeårig herredsfuldmechtig i Grenaa hos justitsråd Aagaard.

Alt som årene gik og nye købmænd afløste de gamle, vedblev Hans Broge at passe sin forretning. Han nød en ubegrænset agtelse og anseelse i byen. Han var en lang tid stempelpapirforhandler og havde det dertil hørende privilegium på at forhandle spillekort¹⁸⁾.

Han var en af byens fire »eligerede Mænd«, altsaa noget hen i retning af nutidens byrådsmedlemmer, og var i det hele en mand, som alle så op til. Men alderen meldte sig omsider, og i 1819, da Hans Broge var 78 år gammel, overdrog han sin yngste søn Niels sin købmandsgård og forretning¹⁹⁾.

Niels Broge var i 1817 bleven gift med Anne Sophie Magdalene de Hemmer, datter af sognepræst Henrik de Hemmer i Lyngby, og de flyttede nu ind i faderens gamle gård.

Imidlertid blev opholdet kun af kort varighed, hvad nu end grunden kan have været.

Tiden fra 1813 og fremefter var jo en meget vanskelig periode med en forfærdelig pengekrise, med statsbankerot og alle deraf følgende ulykker og vanskeligheder, og Niels Broges køb af faderens gård måtte gå tilbage²⁰⁾.

Den gamle Hans Broge måtte atter selv overtage gården og flytte ind i den igen (Panteprot. viser, at han i hvert fald i 1821 atter boede der), efter at den i et par år havde stået ledig. Den tidligere velstand var i nogen grad borte, købmandshandelen var ikke længere af nogen betydning, og gården indrettedes delvis til lejligheder, som udlejedes.

Og så den 22. juli 1824 døde Hans Broge, 83 år gammel. Det er uden tvivl, at han har haft sine medborgeres agtelse til det sidste.

I løbet af dette og næste år bortsolgttes boets faste ejendomme, løsøre m.m.

Aktiverne var (rdl.):

Markjorderne osv. sælges for	2653
»Stervbogården på Lillegade«.....	1027
Lejevaaningen »De syv Møller«.....	301
Løsøre ved 2 auktioner.....	{ 398
	{ 449
Forudbetalt fædrearv til Anders P. Broge	250
Forudbetalt fædrearv til Niels Broge	400
Forudbetalt fædrearv til Severin Broge	<u>450</u> 1100
Forskellige mindre poster	<u>147</u>
Indtægt i alt.....	6075
Gæld og udgifter var.....	<u>3185</u>
Altså i behold	<u>2890</u>

Heraf fik enken 1445 rdl., hver af sønnerne skulle have 319 rdl. og hver af døtrene 159 rdl.²¹).

Men det må jo vel erindres, at pengenes værdi og købeevne var adskilligt ringere, end da Hans Broge gjorde skifte før sit 2det ægteskab i 1796.

Niels Broge

Om sønnen Niels Broge er at fortælle, at han, efter at han var fraflyttet Købmandsgården, købte sig et lille hus vestligst i Lillegade (nu nr. 54) og genoptog eller vel snarere fortsatte sin næring som skipper.

Hans chaluppe hed »Jens Peter«, og med den afsejlede han den 14. oktbr. 1828 fra Grenaa med ladning til København. Skibet sank imidlertid ud for Gilleleje, og Niels Broge druknede. Amtsforvalter Fasting på Kronborg sendte bud derom til byfogden i Grenaa, og den 24. oktbr. indfandt dennes fuldmægtig sig hos enken for at optage registrering over boet²²).

Til sorgen over mandens død kom nu for hende tillige bekymring for det daglige brød.

Niels Broge havde siddet småt i det længe i forvejen. Pantebøgerne vidner tydeligt om gæld og pantsættelser. Da faderen døde, havde Niels forlængst i forskud fået adskilligt mere, end hvad der kunne tilkomme ham i fædrearv, og hans bo var ved hans død fuldkommen insolvent.

Af skifteprotokollen ses, at (rdl.)

Auktionen over det lille stervbohus på Lillegade indbragte	100
- - nogle små stykker sædeland	89
Auktionsbeløb for det ved Gilleleje ilanddrevne og	
bortsolgte løsøre.....	306
Og boets registrerede løsøre.....	<u>74</u>
Indtægt i alt	<u>569</u>

Men udgifterne var følgende (rdl):

Den afdødes ligkiste	4
Skifterettens udgifter.....	23
Til Niels Larsen i Gilleleje, bjergningsudgifter	19

Do. bjergeløn.....	85
Transport af ladning, opkørsel af vrag m. m.....	10
Løvrigt gæld og omkostninger til en hel række, dels handels- firmaer, dels private.....	1142
Gæld i alt	1283
Skiftets omkostninger.....	17
Udgift i alt.....	1300
Indtægt.....	569
Altså boet fallit og ikke kan betale.....	<u>731</u>

Som følge af de fattige vilkår lærte børnene tidligt den yderste sparsommelighed. Den ældste søn Henrik Vilh. Broge (født 15/8 1817), der senere blev storkøbmand i Hamborg, afrejste som 15 år års dreng herfra til Aarhus i Købmandslære²³).

Den næste søn, Hans Broge (f. og hjemmedøbt 4/12 1822), var opkaldt efter farfaderen. Det er forresten værd at lægge mærke til at Hans er et slægtsnavn, som går langt tilbage. Thi da oldefaderen (som f.eks. Brandtax. i 1771 viser) hed Peder Hansen Broge, så må tipoldefaderen altså have heddet Hans til fornavn.

Nå, Hans, som i sin barndom efter meget gamle Folks sigende havde tjent sig mangan en skilling som keglerejser ovre paa Mdm. Bendixens keglebane i »Gæstgivergårdens« have i Grenaa, kom ligeledes efter sin konfirmation i købmandslære i Aarhus og ved enestående flid og dygtighed nåede han i tidens løb at blive Aarhus', ja en af landets, betydeligste købmænd og bidrog mere end nogen and en til, at Aarhus i århundredets sidste halvdel nåede frem til at blive midtpunktet for Jyllands handel og altså på mange måder kom til at indtage den plads, som Hamborg havde haft før 1864. Med god grund rejste derfor Aarhus efter Hans Broges død en statue af ham. Og navnet »den jyske Kong Hans«,

Gammelt billede af Grenaa Kirke, set fra vest, fra Storegade.

under hvilket han var kendt over der hele land, vidner højt om hans betydning.

Datteren Margrethe Vilhelmine (f. 4/5 1826) blev gift med Købmand, senere Kæmner og

brandkaptajn R. W. Starck i Grenaa. Hun fik den sørgelige skæbne i en lang årrække at være fængslet til sit sygeleje, seng eller stol, af en alvorlig gigtlidelse. Hun døde i 1888, kort efter mandens bratte død.

Og datteren Anne Sophie (f. 28/6 1821), der som 12-årig tjenestepige rejste fra Grenaa og tog tjeneste på Frijsenborg, og som senere var husjfr. på en gård i Kankbølle, ægtede i 1849²⁴) snedkermester Niels Chr. Schou, en snedkersøn fra Grenaa, der selv var mester her en lille tid, men derpå i 1852 opgav sit borgerskab og flyttede til Randers.

Niels Broges enke overlevede sin mand i mange år. På hendes smukke gravsten på Grenaa Kirkegård står:

ANE SOFIE BROGE.

født de Hemmer,

*28/7 1787, † 23/6 1844

efter 11 Aars Ægteskab, Enke i 46 Aar efter Købmand og Skipper
Niels Broge.

Efter således at have fortalt Niels Broges historie, vender vi tilbage til 1824, da den gamle Hans Broge døde.

Hans Broges død

Ved flere auktioner solgtes de udstrakte marker, de faste ejendomme: »De syv Møller«, »Trampenbergs Gaard« og Stervboggården, der gennem et halvt århundrede havde været familiens hjem. Denne sidste købtes af enken, Ane Kleitrup Broge²⁵). Men hun beholdt kun den østre halvdel, altså den del, hvis bagside mod gården endnu står. Resten udskilte hun som en særlig ejendom og solgte den til en kobbersmed Lund. Det er denne ejendom, der ca. 15 år senere købtes af en købmand Lund, hvis enke, Bine Lund, i et par menneskealdre i en

Hans Broges gård på Lillegade (nu nr. 44 og nr. 46). Her boede Broge fra 1776 til sin død.

Til venstre ses malermester Hansteds hus.

butik, der egentlig kun var to ganske almindelige stuer, drev sin kendte boghandel.

Men dennes historie ligger uden for nærværende fremstillings rammer, og vi vender os til den østre halvdel af ejendommen, den, som mdm. Broge selv beholdt.

Hun havde altså som sin part arvet 1445 rdl. ved Hans Broges skifte, men en del af pengene medgik til køb af gården, en del har hun uden tvivl anvendt til at hjælpe Niels Broges familie med, efter at faderen var druknet, så det er formentlig af økonomiske grunde, at hun opgav at have egen lejlighed. Hun nævnes senere i folketællingslisterne som husbestyrerinde for by- og herredsfoged Aagaard, der var pebersvend, men ejede og beboede den »Gl. Borgmestergaard«, som nu Grenaa Folketidende ejer.

Jeg antager, at mdm. Broge så har overladt sin lejlighed til sin yngste steddatter, Birgitte Broge, der, som tidligere omtalt, var gift med fuldmægtig J. Harboe. I hvert fald indsatte hun nogle år før sin død ved testamente af 4/12 1834²⁶) disse to til sine universalarvinger. Det betød nu i og for sig ikke ret meget, da der efter hendes død (8/9 37) næppe var andet end huset tilbage. I hvert fald opgav Harboe til skifteretten, at boet med fradrag af gæld kun udgjorde 90 rdl.

Dermed er det så forbi med Hans Broges historie: Hans yngste datter ægtede herredsfuldmægtig J. Harboe, og om dem vil blive fortalt i det følgende afsnit.

By- og herredsfuldmægtig, exam. juris

J. Harboes slægt

I begyndelsen af forrige århundrede, i året 1802, afløstes i Grenaa den gamle, ansete by- og herredsfoged, justitsråd N. E. Behr, efter en 44-årig embedsperiode af en ung mand, exam. juris J. Aagaard, der i tidens løb erhvervede en popularitet, der ikke stod tilbage for Behrs, og som fik en endnu længere embedstid end forgængeren, idet han i 1852, få måneder før han døde, fejrede sit 50 års jubilæum som by- og herredsfoged i Grenaa.

Denne Aagaard antog omkring 1809 på sit kontor en ung mand, der snart skulle komme til at spille en rolle i byens liv, dels som flerårig konstitueret by- og herredsfoged, dels som svigersøn hos gamle Hans

Den gamle byfogedgård i Grenaa, nu Lillegade nr. 50, som Aagaard ejede og boede.

Her var by- og herredsfogedkontoret i Harboes tid.

Broge, der var byens mest ansete købmand, og hvis yngste datter han ægtede, og dels som ejer af adskillige ejendomme og parthaver i flere foretagender.

Den nævnte unge mand var exam. jur. Jens Jensen Harboe. Han var født på herregården Høgholm, hvor hans fader var forpagter. Denne hed Jens Jensen Harboe ligesom sønnen og havde i 1786 ægtet jfr. Abigael Hasle²⁷).

Hun var en købmandsdatter fra Aarhus, men brylluppet stod på Høgholm. Jens var deres ældste søn og døbt i Tirstrup Kirke 5/5 1787. Få år efter flyttede familien til Aarhusegnen, hvor Harboe forpagtede herregården Konstantinsborg, der ligger syd for Brabrand Sø, omgivet af smukke skove.

Der fødtes deres to yngste børn, af hvilke den ene, Jens Peter, mange år senere efter at have været gårdmand i Thøstrup kom til Grenaa, men spillede en mindre betydelig rolle end broderen.

Allerede inden den yngste søns dåb, rimeligvis inden hans fødsel, døde faderen, kun 44 år gammel. Året efter indgik enken nyt ægteskab²⁸). Hun måtte derfor gøre skifte med børnene, hvoraf der i alt var fem. Hver af sønnerne fik 400 rdl. i arv og hver af døtrene halvdelen, altsaa hvad man kaldte en »Søsterlod«²⁹). Og så ægtede hun forvalteren på Konstantinsborg, der hed Boiesen. De fik efterhånden 6 pigebørn. Af disse har kun to nogen tilknytning til Grenaa, nemlig Petrine, der i en årrække boede hos halvbroderen, fuldmægtig Harboe, og Johanne Dorthea, der blev gift med kirkesanger Friis i Thøstrup, og hvis søn, J. P. Friis, i en lang årrække var snedkermester i Grenaa og bl.a. en tid medlem af Grenaa Byraad.

Efter denne korte oversigt over forældrenes levnedsløb vender vi os til exam. jur. J. Harboe, der altsaa var født på Høgholm i foråret 1787.

Hvor han har tilbragt sin ungdom, vides ikke. Formentlig har han været kontorist i nogle år. I 22 års alderen, 24/6 1809, tog han dansk juridisk eksamens teoretiske del med »Beqvem« og den praktiske del samme sommer med »Vel«³⁰). Umiddelbart efter må han så være kommet til Grenaa enten som skriver eller som fuldmægtig på herredskontoret. Hans navn forekommer første gang i justitsprotokollen i maj 1810, da han optræder som vitterlighedsvidne i en sag sammen med Jens Kildahl, som var byens politibetjent. Omtrent samtidig begynder hans skrift at forekomme i retsprotokollerne, en almindelig smuk og regelmæssig håndskrift.

Harboe må hurtigt have gjort sig fordelagtig bemærket hos sin foresatte, byfoged Aagaard, thi allerede 10. oktober 1810 konstitueredes han af amtet til at forestå byfoged - og skriverembedet i Grenaa³¹) og Nørre Herred under Aagaards konstitution som amtmænd i Randers. Det blev for Harboes vedkommende en konstitution, som kom til at strække sig over flere år, og i den tid har Harboe således i hovedsagen forestået by- og herredsfogedembedet.

Justitsråd Jacob Aagaard, var ugift. Han var en jovial og fornøjelig mand, der gerne foretog en rejse. Han var samtidig en særdeles dygtig mand, der betroedes adskillige hverv. Således da Grev Scheel på Godset Scheel (det nuværende Benzons) i de ulykkelige kriseår mellem 1813 og 23 kæmpede med uendelige pengevanskeligheder og omsider gik fallit, hvorefter kongens kasse overtog herregården med alt tilliggende gods og alle herligheder. Da udnævntes Aagaard til administrator af denne udstrakte ejendom og var i en lang tid borte fra sit embede flere dage om ugen, og atter da fik Harboe fast konstitution.

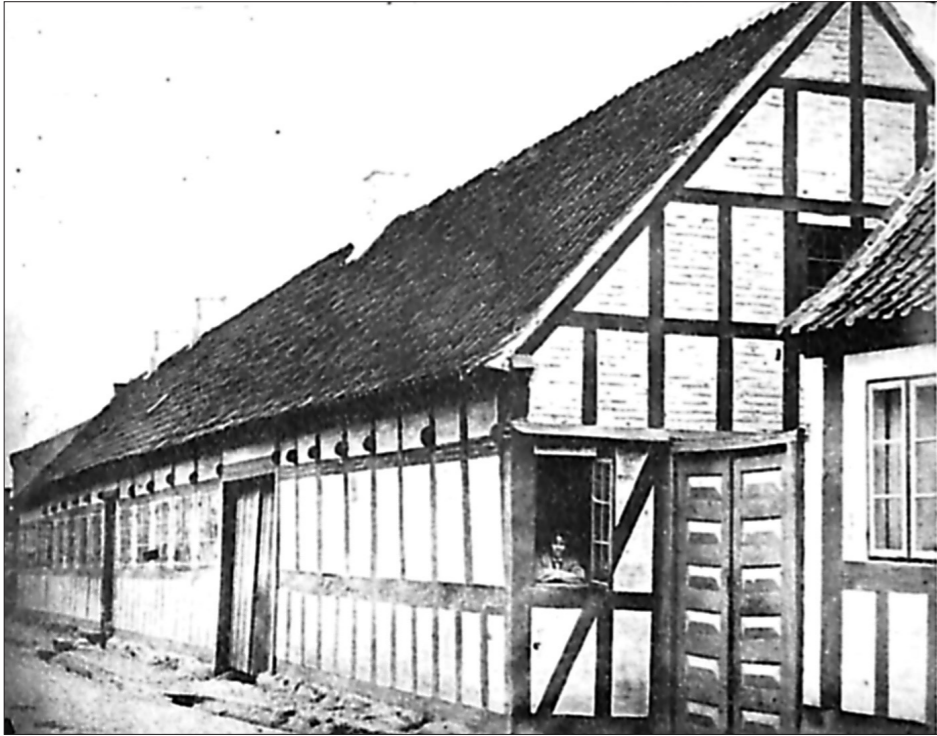
Fra 1818 til 20 var Harboe birkeskriver i Scheels Birk. Han var den sidste i dette embede³²), i det birket derefter henlagdes under Nørre

Harboes håndskrift som const. byfoged i 1813. Den slutter således: »... (denne Forretning sluttet ved at bekræftes) med underskrift J. Harboe ...«.

The image shows a snippet of a handwritten document in cursive script. The text is written in dark ink on a light background. It appears to be a legal document, possibly a court record or a notarial act, given the context of the caption. The handwriting is clear and consistent, typical of the early 19th century. The text ends with a signature that reads 'J. Harboe'.

The image shows a handwritten signature and some text in cursive script. The signature is written in a large, bold, and somewhat stylized cursive. Below the signature, there is some smaller text, which is partially obscured but appears to be a reference to a legal case or document. The handwriting is consistent with the one shown in the previous image, suggesting it is the same person, J. Harboe.

Harboes underskrift som const. Dommer i 1818. Der står: »... og da ingen efter Paaraab (meldte sig med videre at fremme, blev) Retten hævet. J. Harboe«.

Gården Storegade, nu nr. 8, 10 og 12, som Harboe købte i 1816, og hvor han boede i begyndelsen af sit ægteskab, indtil han i 1829 solgte den til provst Fugl.

Herreds ret i Grenaa.

Man får af embedsbøgerne det indtryk, at Harboe i mange år har været en særdeles dygtig og akkurat mand, som under Aagaards fraværelse har holdt udmærket orden i embedets sager.

Harboes første virksomhed i Grenaa faldt jo i en periode, hvor det danske samfunds økonomiske forhold var særdeles vanskelige, ja, hvor der var en krise, som var endnu værre end den nuværende. Og der går i familien beretninger om, hvor ked Harboe var af, at han de mange gange på embedets vegne skulle foretage udpantning hos landmændene for skatter eller gøre udlæg i deres ejendomme³³).

I 1816 købte Harboe af et dødsbo en smuk gammel bindingsværks-gård på Storegade, som nu forlængst er nedrevet.

Et par år efter 27/10 1818) ægtede han, der da var 31 år gammel, Hans Broges yngste datter, Birgitte Broge³⁴), og det er vist ganske givet (jfr. en pantebogsbemærkning om »min iboende Gaard«), at de nygifte så er flyttet ind i den købte gård, hvor de forblev til 1829.

Samme år oprettede Harboe en kontrakt med Jens Møller i »Gam-

mel Mølle« angående indretning af et valke- og stampeværk i nævnte mølle, til hvis oprettelse der var meddelt Jens Møller ret ved kgl. Privilegium af 7. okt. 1815³⁵).

De to parthavere skulle bidrage med lige store beløb til valkeværkets oprettelse, medens Møller skulle føre opsyn med og forestå virksomheden.

Foretagendet fik et ikke ubetydeligt omfang og mangeårig varighed.

Kort forinden havde Harboe af samme Jens Møller købt hans i Thøstrup liggende ejendom Kirstineberg, den senere Thøstrupgård, for 400 rdl. Besætningen var »2 gode Heste, 4 Køer og 10 Faar«³⁶).

Gården Lillegade, nu nr. 47, som Harboe ejede fra 1829 til 1844, og hvor han sikkert boede i en årrække. Forsiden mod Lillegade.

Gården Lillegade, nu nr. 47.
Sidebygningen ud mod Mellemstræde.

Denne gård solgte han efter nogle års forløb til sin broder J. P. Harboe i Thøstrup.

Også i Grenaa havde Harboe været med til oprettelse af industriel virksomhed.

Skøde- og panteprotokollen oplyser, at han sammen med en købmand Niels Kiersgaard og en »Klædefabriquer Søren Andersen« uden for byens østre port lod opføre en klædefabrik.

Det viste sig snart, at Andersen ikke havde rede penge at sætte i foretagendet. Til fabriken oprettelse og til inventar m.m. var medgået 2880 rdl. Ved en overenskomst mellem de tre parthavere i maj 1815 fastsattes det da, at Harboe og Kiersgaard hver skulle betale halvdelen af anlægssummen, og at fabriken altså skulle tilhøre dem. Når Andersen kunne skaffe en lige så stor sum at indskyde deri, skulle han være parthaver med en trediedel.

Derimod skulle han være »administrerende Direktør« for fabriken, »antage de dertil nødvendige Folk, bispise dem for den Betaling, som han kunde blive enig med dem om, skaffe dem Sengeleje, Lys og Varme samt forestaa Fabrikens hele Drift«. Derfor skulle han have fri bolig

og en trediedel af fabriken netoudbytte, medens de to ejere skulle dele resten lige³⁷).

Tiden har næppe dengang været moden til anlæg af en klædefabrik i Grenaa. Det varede ikke mange år, før virksomheden måtte standse, og den har næppe bragt de tre interessenter økonomisk udbytte.

Foruden flere ejendomme i Grenaa, som fuldmægtig Harboe i Tidens løb købte og atter solgte, kan det her nævnes, at han i året 1822 købte Thøstrup Kirke. Derom vil neden for blive nærmere fortalt.

Gården Lillegade, nu nr. 47.
Set fra gården.

I 1829 solgte Harboe gården på Storegade til byens sognepræst, amtsprovst Fugl, og flyttede ned på Lillegade, hvor han købte en Gård (senere kaldet »Trampenbergs Gaard«, nu Lillegade 47), som Svigerfaderen havde ejet i mange år, men aldrig beboet.

Han beholdt denne gård til 1844 og har vel rimeligvis beboet den i størsteparten af tiden. Efter svigermoderens død i 1837 arvede han og hans hustru hendes gård og flyttede derover, og der forblev de resten af deres Liv.

Fuldmægtig Harboes børn

I ægteskabet fødtes 7 børn, hvoraf de to døde som små.

1) Ældst var Anna Sophie Harboe, født 21/3 1819. Hun ægtede 5/11 1847 malermester Vitalis Johannes Christian Hansted. Han havde taget borgerskab i Grenaa 5/4 1845, erhvervede, kort efter at være gift, af svigerfaderen en byggegrund lige overfor dennes hus og byggede derpå en lille ejendom, som ligger der endnu, og udgør hjørnet af Lillegade og Mellemstræde. Det var en have, da kan købte grunden, og det var der, at gamle Hans Broge i sin tid havde haft sin tømmerplads. I 1853 flyttede Hansted med familie til Randers, hvor de forblev resten af deres Liv.

2) Sønnen Jens Jørgen Harboe, født 27/1 1821. Om ham bemærker præsten i kirkebogen ved hans konfirmation i 1836 »fortrinlige Naturgaver - meget gode Kundskaber«. Han rejste som ungt menneske ud som sømand og var bl.a. i Vestindien. Ved hjemkomsten ville han ved Skagen klatre op i skibets mast for at se dansk land, og herfra faldt han ned og slog sig i hjæl³⁸).

3) Hansine Abigaël Harboe, født 8/1 1823, døde som ung.

4) Hans Broge Harboe, født 28/2 1825, nævnes ved sin konfirmation »rosværdig i Flid og Forhold«. Han rejste som 18-årig tømmerlærling

til Randers, kom senere tilbage og tog i 1854 borgerskab som mester i Grenaa, hvor han en tid fik godt at bestille og opførte adskillige bygninger. Men det var en meget uheldig tid, han blev mester på, pengekrise var over landet, Harboe fik store pengevanskeligheder, opsagde i 1862 sit borgerskab, forlod byen³⁹) og flyttede til Randers, hvor han etablerede sig som tømmermester og deltog i opførelsen af flere større offentlige og private bygninger.

Hans Broge Harboe var gift med Anna Helfredsen. Ægteskabet var barnløst, men de havde en plejedatter. Senere flyttede Harboe fra Randers til Holte, hvor han købte en ejendom, og i den by tilbragte de deres sidste år. De begravedes på Søllerød Kirkegaard⁴⁰).

5) Anne Kleitrup Harboe, født 22/3 1827, ægtede 1. septbr. 1855 snedkermester P. Justesen i Randers, der var født i Nibe. Han lærte faget i Randers, arbejdede derefter i nogle år som svend i København, men rejste tilbage til Randers, hvor han gjorde mesterstykke og fik borgerbrev som snedkermester. Han oparbejdede en meget betydelig forretning, og havde adskillige større offentlige bygninger i entreprise.

Efter sin svigerfaders død blev han ejer af Thøstrup Kirke, som Harboe i sin tid havde købt.

I 1873 anlagde Justesen et dampsnedkeri på hjørnet af Burschegade og Østergrave. Det udviklede sig i tidens løb og efter J. P. Justesens ide til at blive en ret betydelig stolefabrik.

Ikke mindre end fire af Justesens sønner kom til handelen, de oparbejdede under navnet »Brødr. Justesen« en meget betydelig, landsomfattende virksomhed med sæde i Randers, Aalborg, Aarhus, Odense og København.

6) Marie Kirstine Harboe, født 14/4 1829, død samme år.

7) Niels Severin Broge Harboe, født 14/4 1833.

Ejendommen Lillegade, nu nr. 44, dvs. den østre del af Hans Broges gård, som hans enke beholdt og senere testamenterede til J. Harboe, der boede her til sin død.

Harboes sidste år

Efter denne lille oversigt over børnenes liv og skæbner vender vi tilbage til Grenaa, til den Brogeske familiegård, hvor J. Harboe boede resten af sit liv.

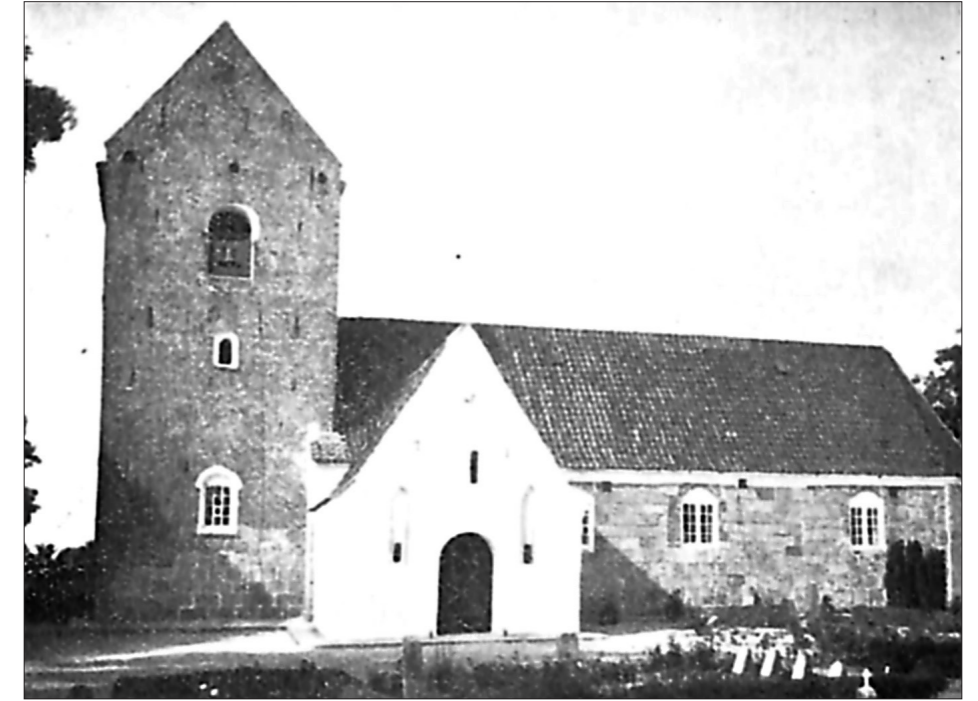
Enkelte af de allerældste beboere i Grenaa kan endnu erindre ham og skildrer ham som en lille mand med langt hår og skæg, og som altid gik med høj, grå hat.

Hustruen, Birgitte Harboe, døde 23/8 1858, »62 Aar gammel, efter 40 Aars lykkeligt Ægteskab«, som der står i dødsannoncen i »Grenaa Avis«.

Karakteristisk for hin tids begravelser er, at damerne ikke fulgte kisten, så da Harboe i »Grenaa Avis« takkede for deltagelsen, rettede han takken til »de ærede Herrer, som fulgte min Hustru til Graven«.

Da Harboe var blevet enkemand, bestyrede hans halvsøster jfr. Petrine H. Boiesen huset for ham. Hun var en gammel flittig kvinde og kendt i nabolaget under navnet »Tante Trine« eller »Tante Harboe«.

Harboes tog til sig den ældste af dattersønnerne, Bergelius (senere kaldet Birger) Hansted. Han var født 1848, har vist nok gået i skole i

Thostrup Kirke, som fuldmægtig Harboe købte i 1822. og som lige siden har været og endnu er i familiens eje.

Grenaa hos »Student Hansen«, der i et par menneskealdre havde en lille forberedelseskole for drenge, der skulle optages i latinskolen, og han blev senere student fra Randers lærde skole.

Birger Hansted gik med i den fransk-tyske krig på fransk side. Han blev senere cand. mag. i matematik og er kendt som forfatter af en række politiske skrifter. Han døde 1921.

Fuldmægtig Harboe blev, som tidligere nævnt, i 1822 ejer af Thøstrup Kirke i Nørre Herred. Den blev i hans besiddelse til hans død, gik derpå over til børn og børnebørn og er den dag i dag i familiens eje.

Kirken havde oprindeligt hørt til hovedgården Scheel. Da Grev Jørgen Scheel var gået fallit, solgtes kirken ved offentlig auktion på Grenaa Rådhus d. 15. jan. 1820 til kammerråd Esmark for 2200 rdl. sølv. Af ham købte Harboe den så et par år senere⁴¹⁾.

Skøder lyder således:

Kopi.

Bilag Nr. 25.

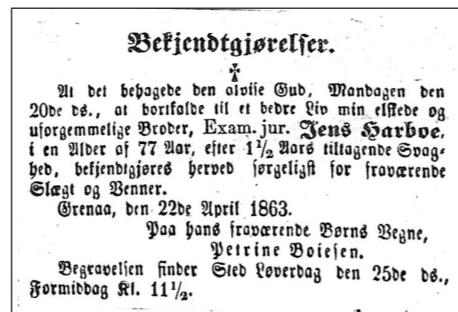
Nr. 11   FR   FEM RIGSBANKDALER 60 Skilling Sølv.
            VI   Betales med ½ Deel meere.

*Første Klasse
for Sum 900 til 1000
Rbd. Sølv incl.
1822*

Undertegnede Kammerraad Ole Esmark til Marienhoff gør herved vitterligt: at jeg haver solgt og afhændet til Hr. Fuldmægtig Jens Harboe i Grenaa, den mig tilhørende og i Nørre Herred beliggende Thøstrup Kirke med Ornamente og tilliggende Kirke Korn og Qvægtiende, der er matrikuleret for Hartkorn 16 Tdr. og har tiendeydende Hartkorn 143 Tdr. for den imellem os accorderede Købesummen 1000 Rdl. Sølv og imod at Køberen af bemeldte Tiende svarer og udreder alle nævnelige Skatter og Afgifter fra dette Aars Begyndelse, foruden at han overtager sig og fra 1. Oktober aarlig forrenter den derud i indestaaende Forhæftelse til Nationalbanken efter Frd. af 5te January 1813. Og da jeg for ommeldte Købesumma et Tusind Rigsbankdaler Sølv er bleven fyldestgjort, saa meddeles velbemeldte Fuldmægtig Harboe i Grenaa paa ovenmeldte ham solgte Thøstrup Kirke med Ornamente og og Tiender samt rette Tilliggende lovlig Skjøde, i hvis Følge samme overdrages ham og hans Arvinger med lige Ret og under samme Forpligtelse som jeg Kirken og Tienden selv eiet og besiddet haver efter lovlig Adkomst derpaa fra Kammerherre, Greve Scheels Bo.

Til Bekræftelse under min Haand og Segl i undertegnede Vidners Overværelse.

Marienhoff, den 2den January 1822.

Til Vitterlighed:

Esmark.

J. E. Jespersen.

Niels Sørensen.

At ingen skriftlig Kjøbekontrakt eller Conditioner indbemeldte Handel angaaende imellem os haver været oprettet attesteres.

Esmark.

J. Harboe.

Efter Harboes død tinglystes arvelegitimations tingsvidne som adkomst for arvingerne: H. B. Harboe, C. Hansted og P. Justesen. Sidstnævnte købte sine to medarvinger ud og ejede kirken til sin død. Siden den tid ejes den af hans børn i Fællesskab.

Huset solgtes til snedkermester Jørgen Peter Legaard Friis, som var Harboes søstersøn og født i Nimtofte. Han var i mange år ugift, og »Tante Trine« styrede huset for ham, som hun havde gjort for sin broder.

Ved Harboes død var af Hans Broges slægt kun familien Starck tilbage i Grenaa. Men også dens medlemmer har nu alle forlængst forladt deres gamle by. Synlige minder om en slægt, der engang spillede en ikke ubetydelig rolle i byens historie, findes nu kun i Ane Sophie Broges foran omtalte Gravsten på Grenaa Kirkegaard og i Marmortavlen på fuldmægtig Harboes grav.

STAMTAVLE

over

Skipper og Købmand i Grenaa HANS PEDERSEN BROGES Slægt.

Peder Hansen Broge,
født ca. 1703, død $23/1$ 1773 (69 Aar gl.),
Vognmand i Grenaa, gift med Anne Broge,
født ca. 1711, død $4/4$ 1802 (91 Aar gl.)

Hans Pedersen Broge,
døbt $29/3$ 1741, død $22/7$ 1824 (83 Aar gl.),
Købmand og Skipper i Grenaa,
gift¹) $18/11$ 1774 Ane Sophie Breegaard, født Novbr. 1755,
død $11/2$ 1796 (40 Aar 3 Mdr. gl.), 7 Børn.
gift²) $2/11$ 1797 Ane Kleitrup Broch, født (vistnok $13/5$ 1768),
død $8/9$ 1838 (69 Aar gl.?), barnløs.

Anders Peter Broge, f. $4/12$ 1778, vistnok omkommet paa Sørejse før 1824.	Peder Broge, f. $10/12$ 1779, død forinden Faderens Død i 1824.	Anne Marie Broge, f. $23/10$ 1781, gift $25/11$ 1801 m. Land- inspektør F. N. Berg i Grenaa, senere Aarhus.	Anne Kirstine Broge, f. $29/1$ 1783, d. $7/5$ 1825, gift $28/5$ 1805 m. Bor- gerkaptajn og Køb- mand i Grenaa Thomas Broch.	Severin Broge, f. $6/8$ 1788, var i 1824 Kon- sumtionsbetjent i Thisted.	Niels Broge, f. $16/4$ 1784, Skipper i Grenaa, druknede ved Gilleleje Okt. 1828, gift m. Anne Sophie de Hemmer, hun født $27/8$ 1787, død $23/6$ 1874.	Birgitte Broge, f. $31/1$ 1776, d. $23/8$ 1857, gift m. Herredsfuld- mægtig, ex. jur. J. Harboe i Grenaa.
--	---	--	--	--	--	---

Hendrik Wilhelm Broge,
født $15/8$ 1819, død ...,
Grosserer i Hamburg.

Anne Sophie Broge,
født $28/6$ 1821, død $25/5$ 1874,
gift $24/8$ 1848 m. Snedker-
mester i Grenaa N. Chr.
Schou, senere Randers.

Hans Broge,
født $4/12$ 1822, død $25/3$ 1908,
Grosserer i Aarhus, Stats-
raad m. m., gift 1849 med
Inger Kirstine Broch,
hun død 1894.

Margrethe Wilhelmine Broge,
født $4/5$ 1826, død $10/10$ 1888
gift $20/10$ 1848 med R. W.
Starck, Manufakturhandler og
Kæmner i Grenaa, d. $10/9$ 1888.

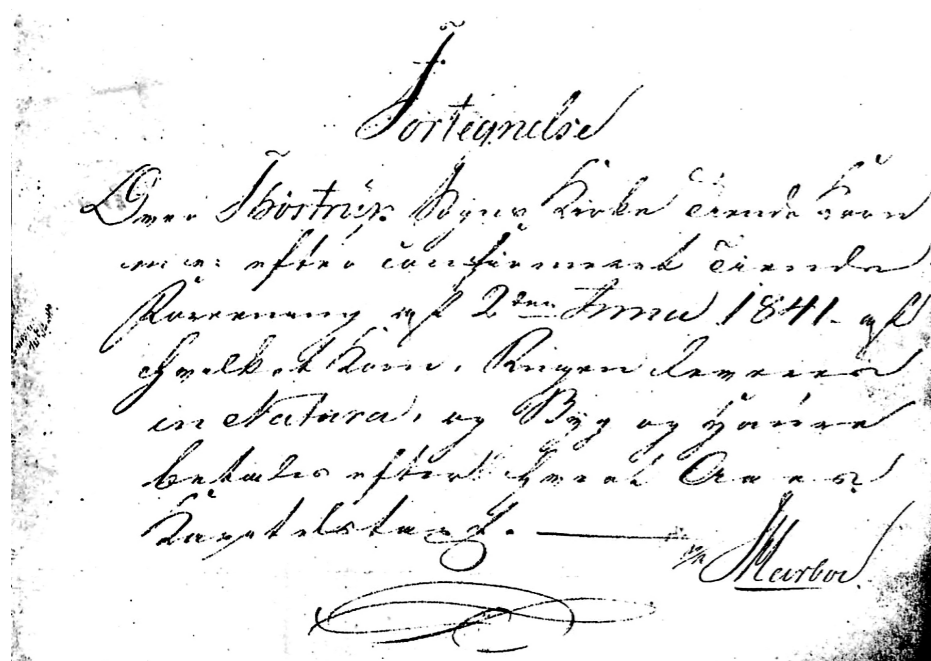
Anton Kleitrup Broge,
født $30/3$ 1828,
død $4/4$ s. A.

Bilag

Harboes håndskrift i fortegnelsen over tiendeyderne til Thøstrup Kirke.

Ekstrakt

af Snedkerlaugets forhandlingsprotokol, der opbevares på Randers Museum.

År 1846 den 26. juni blev snedkermester Sommerfeld's lærling Peter Nielsen Justesen indskreven og samme dag udskreven, efter at have opvist antagelig svendeprøve.

R. Thustrup Sigvardsen.

A. Buch.

År 1852 den 5. juli var en laugsforhandling i anledning af, Snedker Svend Peter Justesen foreviste sin mesterprøve, bestående af en sekretær med mahogni finering samt en egetræs-dør med karm og løvekjælstød. Oldermænden og den komite, som er udnævnt af lauset til bedømmelsen i anledning af mesterstykkets antagelse, samt de i Lauget mødte mestre, befandt ovennævnte prøvestykke forsvarlig og godt.

Ved Forsamlingen mødte borgmester, Rødsråd Kofoed og canceliråd, politimester Elmqvist, som ligeledes var af ovennævnte mestre's mening.

M. Thuesen,	N. Bjerregaard,	F. G. Guldmann,
Oldermand.	Bisider.	Bisider.
H. P. Hundrup.	S. Christensen.	

Mål på de udvændige størrelser, hvorefter snedkers, end har at rette sig til sin påtænkte mesterprøve.

	Alen	Tom.	d.
Sekretærens hele højde.....	2	10	1/8
Skrog-sidernes højde imellem fod- og hovedgesims.....	2	1	1/8
Klappens højde i lyset en trediedel af stykkets hele højde, skal der der anbringes et åbent rum i indretningen, skal det holde.....		4	3/8
Når klappen er udslået, må der være ¼ tomme imellem klap og hængsler			2/8
Skrogets bredde udvændig foran	1	12	7/8
Dybden på siderne		19	1/8
Dørens højde udvændig.....	3	2	
Bredde for samme udvændig	1	7	5/8

At jeg af ovenstående mål har modtager en ligelydende afskrift, som jeg med min underskrift forbinder mig til i et og alt at rette mig efter.

Randers, den 13. juni 1852.

P. Justesen.

Borgmester og råd i Randers Kiøbstad

Gjøre vitterligt: År 1852 d. 7. juli fremstod for Magistraten i rådstuen snedkermester Peter Justesen, hvis mesterprøve er antagen af Lauget og Magistraten, og foreviste søsessionsattest, hvorefter han er fyldt 26 år, qvittering for at have betalt 40 sk. til fattigkassen og attest om, at han er uskikket til borgerlig militairtjeneste, hvorfor han har ansøgt amtet om fritagelse herfor; hvorhos han begierede at vinde borgerskab som snedkermester. Da Magistraten intet fandt til hinder derfor, aflagde han den befalede borgereed og meddeles nu dette borgerbrev, hvorved han berettiges til her i staden at ernære sig som snedkermester og forøvrigt deeltage i de rettigheder, dertil komme denne kiøbstads borgere i almindelighed, hvori mod han også vil have at deeltage i de dem påhvilende pligter og byrder, at vise sin foresatte øvrighed ved børlig agt og lydighed, samt i det hele at forholde, som det en god, retskaffen borger og snedkermester egner og anstår.

Det er en selvfølge, at han ikke må drive anden borgerlig næring end den, hvorpå han her har vunden borgerskab.

Under vore navne og stadens segl.

Randers Rådstue, den 14. juli 1852.

G. A. Koefoed.

Edv. Elmqvist.

S. Køster.

Tørslew,
constil. Byskriver.

B o r g e r b r e v
for snedkermester Peter Justesen i Randers.

Carl Svenstrup født 23. januar 1881 i Grenaa, død 17. februar 1964 i Grenaa, var bibliotekar, som blev modtager af Dannebrogordenen i 1947. Han er bedst kendt for sit mangeårige arbejde med Grenaa byhistorie.

Svenstrup blev født ind i en skomager familie i Østergade i Grenaa. Han gik ud af Grenaa private Realskole som 14-årig for at komme i lære som skomager. Efter læreårene drog han på valsen bl.a. i Tyskland, men vendte hjem for at læse til lærer. I 1906 blev han færdig som lærer fra Blaagaards Semnarium og vendte tilbage til Grenaa som lærer ved sin gamle realskole.

I forbindelse med 1. verdenskrig blev den daværende bibliotekar ved Grenaa Bibliotek indkaldt og Carl Svenstrup overtog arbejdet som bibliotekar. I 1947 blev han Ridder af Dannebrog og stoppede som lærer for udelukkende at hellige sig biblioteket og »Grenaa Bys Historie«, som han var påbegyndt udgivelsen af i 1933. Byhistorien har fyldt meget i Svenstrups liv, den udkom i perioden 1933-1957 og et komplet sæt indeholder 2.793 sider. Efter næsten 25 års arbejde var »Grenaa Bys Historie« færdig.

Grenaa Købstad bekostede i 1951 et maleri af Svenstrup, der er ophængt på rådhuset i Grenaa. I november 1954 fratrådte han som bibliotekar og i 1958 blev han æresborger i Grenaa. Svenstrup var gift to gange og overlevede begge hustruer, fik to drenge, var aktiv vinterbader og ivrig amatørfotograf. Han døde den 17. februar 1964 på De gamles Hjem, Lillegade 48 i Grenaa.

Informationen er hentet fra Wikipedia.
Kildehenvisninger foreligger sammesteds.
https://da.wikipedia.org/wiki/Carl_Svenstrup